

Влада на Република Северна Македонија

Врз основа на член 16 став (1) алинеја 7 и став (3) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 153/19, 180/19, 275/19, 77/21, 122/21, 178/21, 150/22 и 236/22), Владата на Република Северна Македонија на седницата, одржана на _____ година, донесе

П Р О Г Р А М А ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Крводарителството има нагласено општествено значење и претставува дејност од општ интерес за Република Северна Македонија. Без потребните количества на крв и крвни продукти не е можно да се обезбеди современа и квалитетна здравствена заштита. Во Република Северна Македонија крводарителството е доброволно и се спроведува преку крводарителски акции кои се организирани од Црвениот крст на Република Северна Македонија, а со помош на стручни тимови од Институтот за трансфузиона медицина, Скопје. Програмата претставува поддршка на крводарителството во Република Северна Македонија, а во неа се содржани мерки и активности за организирање и спроведување на крводарителски акции.

Министерството за здравство утврдува потреби на државата од единици на крв, крвни продукти и резерви, во соработка со Институтот за трансфузиона медицина и врши надзор над учесниците во спроведувањето на Програмата и утврдува систем на квалитет.

Министерството за здравство ги обезбедува финансиските средства и врз основа на доставени фактури и извештаи, врши исплата.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата претставува поддршка на крводарителството во Република Северна Македонија, а во неа се содржани мерки и активности за организирање и спроведување на крводарителски акции, изготвување на здравствено-воспитни пропагандни материјали, мотивациски средства за крводарителите, надоместок на трошоци за организирање на крводарителски акции за општинските организации на Црвениот крст на Република Северна Македонија по единица крв, активности на Институтот за трансфузиона медицина и партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувња.

Недостаток во обезбедување крв во државата, ќе предизвика застој на хируршки и други интервенции за кои е потребно апликација на крв и спасување на многу животи.

III. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА И ПЛАНИРАНИ АКТИВНОСТИ

Црвениот крст на Република Северна Македонија и Институтот за трансфузиона медицина се извршители на програмата кои преку поединечни и заеднички активности ги реализираат планираните активностите.

- 1. Црвениот крст на Република Северна Македонија** во областа на крводарителството, при реализација на Програмата, ги врши следните активности :

Влада на Република Северна Македонија

- Континуирана здравствено-воспитна и мотивациска работа кај населението;
- Непосредна подготовка на крводарителските акции во сите средини;
- Изготвување на информативно-пропаганден материјал;
- Анкетирање и изготвување на списоци на потенцијални дарители на крв;
- Учество на волонтери на самата акција за прифаќање на дарителите на крв;
- Евиденција на крводарителските акции на посебни формулари ;
- Изготвување на периодични и годишни извештаи за работа, што ги доставува до Министерството за здравство;
- Доделување на признанија на крводарителите;

2. Институтот за трансфузиона медицина и трансфузиолошките служби, при реализација на Програмата, ги вршат следните активности:

- Ги утврдуваат потребите за крв и крвни продукти за населението во Република Северна Македонија, заедно со Министерството за здравство;
- Вршат организирано прибирање на крв од доброволни дарители со мобилни екипи и во службите за трансфузиологија при болничките центри;
- Вршат контрола на крв, приготвување на крвни компоненти, нивно чување и експедиција;
- Во соработка со клиниките или болничките центри при медицинските центри вршат контрола на употребените крвни продукти;
- Обезбедуваат стандарди за прибирање на крв (стандарден состав на екипи, опременост, минимални ресурси за работа, стандарден број на единици кои треба да се прибираат дневно, месечно, годишно);
- Вршат здравствена контрола и се грижат за здравјето на дарителите на крв;
- Водат национален регистар за дарители на крв (според местото на давање, крвни групи, крвни групи, типизирани, одбиени крводарители, дарители на плазма и клеточни елементи);
- Изготвуваат книшка за дарители на крв (со код за секој крводарител, крвна група, картон за возач со крвна група);
- Учествуваат во здравствено-воспитна, мотивациска, истражувачка работа за развој и унапредување на крводарителството;
- Обезбедуваат унифициран благодарен оброк за дарители на крв.

3. Заеднички активности на Црвениот крст на Република Северна Македонија и Институтот за трансфузиона медицина:

- Планирање и организирање на крводарителските акции, како и изготвување на програма, оперативни планови, обврски и извештаи за реализација на Програмата за крводарителство;
- Планирање и утврдување на термин за изведување на крводарителска акција во одредена средина;
- Редовни контакти и посети во средина во која се планира да се изведе акцијата;
- Договор со организаторите за обезбедување на соодветен простор и услови за оптимално изведување на акцијата;
- Евалуација на постигнатите резултати, на терен и во установите за прибирање крв;
- Предлози за измени и дополнувања на програмата за организирање и унапредување на крводарителството;
- Прилагодување на новонастанати состојби и потреби од крв и крвни продукти (вонредни акции, сезонски потреби, ретки крвни групи);
- Организирање на вонредни крводарителски акции во случај на недостиг на единици на крв;
- Учество во работа на комисиите за крводарителство на разни нивоа;
- Редовно информирање за сите крводарителски акции преку средствата за јавно информирање;
- Постојано осовременување на промотивни материјали за крводарителство и соработка со размена на искуства од други земји;
- Свкупна анализа и конкретен тримесечен увид во извршените активности и нивното финансиско обезбедување.

Влада на Република Северна Македонија

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на Програмата изнесуваат 30.000.000,00 денари.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства од Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година во вкупен износ од 30.000.000,00 денари. Од овие средства ќе се плаќаат и неизмирените обврски за патиципација кон здравствените установи за 2020 година, 2021 година и 2022 година.

Програмските активности и финансиската рамка претставени се во табелите број 1, 2, 3 и 4.

Табела бр.1 Здравствено-воспитни , пропагандни и едукативни активности

Реден број	Здравствено-воспитни, пропагандни и едукативни активности	Количина	Единечна цена	Вкупно
1	Плакат "повик" за објавување на крводарителски акции	10.000	10,00	100.000,00
2	Плакат за 17 Март	1.000	30,00	30.000,00
3	Евидентни листови за крвни акции	10.000	2,00	20.000,00
4	Флаер за крводарителство	20.000	5,00	100.000,00
5	Одбележување на 17 Март			100.000,00
6	Одбележување на 14 Јуни			130.000,00
7	Активности на дневен центар за крводарување			200.000,00
8	Републички семинари и работилници за едукација на мотиватори во крводарителство	4	150.000,00	600.000,00
9	Одржување на мобилна апликација	12	2.000,00	24.000,00
10	Активности спроведени од страна на Институт за трансфузиона медицина	-	-	300.000,00
Вкупно:				1.604.000,00

Табела број 2 Изготвување на мотивациски средства за крводарителите

Реден број	Јубилејни признанија и мотивациони средства	Количина	Единечна цена	Вкупно
1	Значка за 5-то дарување	1.800	70.00	126.000,00
2	Значка за 10-то дарување	1.500	70.00	105.000,00
3	Значка за 25-то дарување	800	70.00	56.000,00
4	Плакета за 50-то дарување	150	800,00	120.000,00
5	Плакета за 75-то дарување	60	800,00	48.000,00
6	Плакета за 100-то дарување	20	800,00	16.000,00
7	Признанија за општини со исполнет план за крводарителство	17	4.000,00	68.000,00
8	Печатење на јубилејни благодарници	6.000	8,00	48.000,00

Влада на Република Северна Македонија

Вкупно средства за јубилејни признанија за крводарителство	587.000,00

Табела број 3 Средствата за надоместок на трошоци за подготвување и организирање на крводарителски акции.

Опис на активност	Единечна цена (ден.)	Вкупно (ден.)
За планирани 55.000 крводарувања на ООЦК	160,00 ден	8.800.000,00

Табела број 4 Средствата за надоместок за партиципација

Опис на активност	Вкупно (ден.)
Партиципација за крводарители по приложени пресметки	19.000.000,00

Средствата за надоместок за партиципација при користење на здравствени услуги за дарители со над 10 крводарувања кои се трансферираат на квартално ниво (тримесечно) до јавните здравствени установи за околу 6.000 крводарители. Бројот на крводарители за исплатена партиципација е во зависност од висината на пресметаната партиципација за користење на здравствени услуги по крводарител во вкупен износ од 19.000.000,00 денари.

Вкупно потребни средства за реализација на програмата по извршители :

Опис на активност	Извршител	Вкупно ден.
Организација на крводарителство	Црвен крст на Република Северна Македонија	8.800.000,00
Здравствено-воспитни и пропагандни материјали		1.304.000,00
Јубилејни признанија и мотивациони средства		587.000,00
Активности за крводарителство спроведени од страна на Институт за трансфузиона медицина	Институт за трансфузиона медицина	300.000,00
Средства за партиципација	Јавни здравствени установи	19.000.000,00
Вкупно		30.000.000,00

V. РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВАТА

Распределбата на средствата по Програмата се врши квартално до извршителите на активностите, врз основа на доставени извештаи и фактури за реализација на мерките и активностите содржани во Програмата, и тоа за активностите во последниот квартал од 2022 година и за првите три квартали од 2023 година.

Распределба на средствата за надоместок за партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувања се врши квартално до јавните здравствени установи на Република Северна Македонија за тековната година, а врз основа на доставена фактура, извештај/спецификација за периодот кој се фактурира за последниот квартал од 2022 година и за првите три квартали од 2023 година. Доставувањето на фактура, извештај/спецификација за периодот кој се фактурира е 10 дена по завршување на кварталот за кој се однесува фактурата.

Влада на Република Северна Македонија

VI. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Мониторинг и евалуација за спроведување на оваа програма континуирано во текот на годината ќе врши Црвениот крст на Република Северна Македонија, и за тоа во извештаите ќе го информира Министерството за здравство.

Црвениот крст на Република Северна Македонија во соработка со Институтот за трансфузиона медицина формира стручен тим кој заедно со комисијата за развој и унапредување на крводарителството при Црвениот крст на Република Северна Македонија ќе ги следи и проценува зацртаните цели во оваа програма и ќе предлага мерки за надминување на одредени проблеми кои можат да произлезат во процесот на имплементација на утврдените задачи и активности во оваа програма.

VII. ДОСТАВУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАИ

Црвениот крст на Република Северна Македонија најдоцна до 31.01.2024 година доставува до Министерството за здравство годишен извештај за реализираните активности предвидени со Програмата за 2023 година.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,**

Бр. _____
_____. 2023 година
Скопје

Димитар Ковачевски